

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – за вибором студента

Викладач – Ярмач Ольга Віталіївна,
к.е.н., доцентка, доцентка кафедри
економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Інтелектуальна економіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Ярмак Ольга Віталіївна – доцентка кафедри економічної теорії,
кандидатка економічних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Інтелектуальна економіка
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Ярмак Ольга Віталіївна, к.е.н., доцентка, доцентка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	olgajarmak.09@gmail.com
Консультації	Вівторок, четвер, п'ятниця – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ ; Economic Theory and Law: https://www.facebook.com/econtlaw.nlu/

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаються теоретичні і прикладні основи інтелектуальної економіки, її розвиток і специфіка, роль інтелектуальної економіки в еволюційному розвитку суспільства. Вивчаються сутність і функції інтелектуальної діяльності, особливості виробництва інтелектуальної послуги. Аналізуються виникнення та становлення права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної власності, виникнення та оформлення права інтелектуальної власності. Досліджується ринок інтелектуальної власності. Особлива увага приділяється інтелектуальному капіталу підприємства, об'єктам інтелектуальної власності в підприємницькій діяльності суб'єктів господарювання, ризикам та економічній безпеці інтелектуального бізнесу. Виявляються тенденції розвитку інтелектуальної власності у міжнародних економічних відносинах.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування комплексу теоретичних знань і практичних умінь організації, управління, економічного обґрунтування напрямів розвитку і забезпечення успішного функціонування інтелектуальної економіки.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо змісту, потенціалу, технологій та методів інтелектуальної економіки;
- оволодіння науковими підходами, практичними методами та прийомами створення та реалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- набуття умінь із діагностики, розроблення та реалізації стратегій розвитку інтелектуального бізнесу;
- формування знань об'єктів інтелектуальної власності;
- набуття знань механізму функціонування, чинників та напрямів розвитку ринку інтелектуальної власності.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка та фінанси підприємства», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна

діяльність підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства».

Кореквізити: «Економічна безпека підприємства», «Економіка інтелектуальної власності».

Постреквізити: «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати фундаментальні знання теорії інтелектуальної економіки в практичній діяльності;
- пояснити сутність та функції інтелектуальної діяльності;
- запропонувати заходи оптимізації економічної безпеки інтелектуального бізнесу;
- проаналізувати альтернативи вибору стратегії інноваційного розвитку інтелектуального бізнесу;
- систематизувати об'єкти інтелектуальної власності;
- застосувати основні прийоми юридичної діагностики об'єктів інтелектуальної власності в підприємницькій діяльності суб'єктів господарювання;
- визначити права на об'єкти інтелектуальної власності;
- проаналізувати структуру інтелектуального капіталу підприємства;
- обґрунтувати тенденції розвитку інтелектуальної власності у міжнародних економічних відносинах.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	1. Інтелектуальна економіка в еволюційному розвитку суспільства.		
2	2. Інтелектуальна діяльність людини та її види.		
3	3. Розвиток і специфіка інтелектуального підприємництва.	1. Інтелектуальна економіка в еволюційному розвитку суспільства. <i>Література: 7; 8; 9.</i>	
4	4. Інтелектуальна власність. Право інтелектуальної власності.	2.1. Інтелектуальна діяльність людини. <i>Література: 3; 6; 8.</i>	Формування інтелектуальної економіки в умовах суспільства знань.
5	5.1. Об'єкти промислової власності, топографії інтегральних мікросхем, селекційних досягнень у рослинництві та тваринництві.	2.2. Види інтелектуальної діяльності людини. <i>Література: 1; 7; 9.</i>	
6	5.2. Об'єкти авторського	3. Розвиток і специфіка	

	права, суміжних прав, засобів індивідуалізації обігу, товарів і послуг.	інтелектуальної економіки <i>Література: 1; 3.</i>	
7	6.1. Виникнення права інтелектуальної власності.	Колоквіум	
8	6.2. Охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності.	4.1. Інтелектуальна власність людини. <i>Література: 2; 4; 9.</i>	Поняття результатів інтелектуальної діяльності людини.
9	7.1. Ринок інтелектуальної власності.	4.2. Державне регулювання інтелектуальної власності в Україні. <i>Література: 2; 6; 9.</i>	Ринкова вартість інтелектуальної власності, специфіка та методологія оцінювання.
10	7.2. Поняття та типи франчайзингу.	5.1. Об'єкти промислової власності, топографії інтегральних мікросхем, селекційних досягнень у рослинництві та тваринництві. <i>Література: 3; 9.</i>	Вартісна оцінка об'єктів інтелектуальної власності.
11	8. Інтелектуальний капітал підприємства.	5.2. Об'єкти авторського права, суміжних прав, засобів індивідуалізації обігу, товарів і послуг. <i>Література: 3; 9.</i>	Об'єкти науково-технічної інформації.
		6. Виникнення та оформлення права інтелектуальної власності. <i>Література: 4; 8; 10.</i>	Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах.
12	9. Об'єкти інтелектуальної власності в підприємницькій діяльності суб'єктів господарювання.	Колоквіум	
		7.1. Ринок інтелектуальної власності. <i>Література: 3; 7; 9.</i>	
13	10. Ризики та економічна безпека інтелектуального бізнесу.	7.2. Поняття та типи франчайзингу. <i>Література: 1; 2.</i>	Організаційна структура управління інтелектуальним капіталом.
		8.1. Інтелектуальний капітал підприємства. <i>Література: 4; 7; 11.</i>	
14	11.1. Тенденції розвитку інтелектуальної власності у міжнародних економічних відносинах.	8.2. Класифікація інтелектуального капіталу суб'єктів господарювання. <i>Література: 4; 7; 11.</i>	
		9.1. Об'єкти інтелектуальної власності в підприємницькій діяльності суб'єктів	

		господарювання. <i>Література: 4; 9; 10.</i>	
15	11.2. Україна в системі міжнародної передачі прав інтелектуальної власності.	9.2. Об'єкти інтелектуальної власності як складова нематеріальних активів підприємства. <i>Література: 4; 5; 1.</i>	Класифікація ризиків в управлінні інтелектуальним потенціалом.
		10.1. Ризики та економічна безпека інтелектуального бізнесу. <i>Література: 2; 3.</i>	
16		10.2. Правовий захист права інтелектуальної власності підприємства. <i>Література: 7; 9.</i>	
		11.1. Тенденції розвитку інтелектуальної власності у міжнародних економічних відносинах. <i>Література: 1; 5.</i>	
17		11.2. Україна в системі міжнародної передачі прав інтелектуальної власності. <i>Література: 3; 6; 11.</i>	
		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення курсу

Нормативно-правові акти.

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.05.2020).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. *Відомості Верховної ради.* 1994. № 13. Ст. 64. Дата оновлення: 02.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 03.05.2020).

Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Відомості Верховної ради.* 1996. № 36. Ст. 164. Дата оновлення: 12.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.05.2020).

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. Дата оновлення: 19.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 03.05.2020).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 23.12.1993 № 3770-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 34. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Література

1. Аврамова О. Є. Правові засади інтелектуальної власності в Україні: навч.-метод. посіб. для студентів денної та заоч. форми навчання / О. Є. Аврамова, Н. Г. Васильєва, Л. В. Перевалова. Харків: НТУ «ХПІ», 2012. 76 с.

2. Ажажа М. А. Інтелектуалізація економіки: інноваційний і людський потенціал в умовах глобалізації. *Проблеми економіки та управління*: зб. наук. пр. 2008. № 628. С. 11–17.

3. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підруч. Київ: Знання, 2006. 431 с.

4. Бутнік-Сіверський О. Б. Інноватика та інтелектуальна економіка (теоретико-методологічний аспект). *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. № 6. С. 68–81.

5. Гавкалова Н. Л., Маркова Н. С. Формування та використання інтелектуального капіталу. Харків: ХНЕУ, 2006. 218 с.

6. Гордійчук А. С., Стахів О. А. Економіка інтелектуальної власності: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2012. 330 с.

7. Іванюк О. В., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність: навч.-наоч. посіб. Житомир: В. Б. Котвицький, 2014. 163 с.

8. Інтелектуальний бізнес: навч. посіб. для студентів екон. спец. денної та заоч. форми навчання. Кіровоград. нац. техн. ун-т; за ред. М. В. Семікіної. Кіровоград: КНТУ, 2015. 141 с.

9. Інтелектуальна власність. Рекомендації для бізнесу. Асоц. «Бізнес проти контрафакції і піратства». Київ, 2011. 17 с.

10. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Г. О. Остапович, О. М. Стороженко, Г. В. Уманців, О. В. Фоміна. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2012. 456 с.

11. Корпоративне управління в Україні: інтелектуальний капітал, персонал, якість: моногр. / за ред. В. І. Щелкунова, Г. В. Жаворонкової. Київ: Наук. думка, 2010. 615 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks academichnoyi etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється

користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Інтелектуальна економіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться три колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік що виставляється на основі результатів поточного контролю, колоквіумів та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2	Колоквіум № 3		
max 10	max 10	max 10	max 20	max 20	max 20	max 10	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
Зараховано	A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	80 – 89
	C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75 – 79

	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	70 – 74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 69
Не зараховано	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	35 – 59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	0 – 34